

Ester ja Mordokai

”Minä teen sinusta valon kaikille kansoille, niin että pelastus ulottuu maan ääriin saakka.” (Jes. 49:6.)

Avaintekstit:

Dan. 1:1-12;
Dan. 6:1-10;
Est. 2:1-10, 20;
Est. 3:1-15;
Est. 4:1-14;
Est. 9:1-12.

Yksi Raamatun innoittavimmista kertomuksista – kertomus monikulttuurillisesta työstä – löytyy Esterin kirjasta. Tästä kirjasta on vuosituhansien aikana kirjoitettu paljon, ja vielä nykyäänkin monet juutalaiset viettävät purim-juhlaa, jonka juuret löytyvät Est. 9:26-31.

Ester ja hänen serkkunsa Mordokai olivat juutalaisia, jotka asuivat Persian valtakunnan pääkaupungissa Susassa. Jostakin syystä he olivat joidenkin muiden juutalaisten tavoin jääneet pakkosiirtolaisuutensa maahan, vaikka muut juutalaiset olivat jo palanneet Juudaan.

Sitten erinäisten johdatuksena pidettävien tapahtumien kautta Esteristä tulee kuningatar. ”Hänestä tuli kuninkaalle kaikkia muita naisia rakkaampi, eikä kukaan toinen neitsyt osannut hänen laillaan voittaa puolelleen kuninkaan mieltymystä ja suosiota. Kuningas asetti kuninkaallisen kruunun Esterin päähän ja julisti hänet kuningattareksi Vastin sijaan.” (Est. 2:17.)

Juuri tässä roolissa Ester pystyi vaikuttamaan, vaikkakin hieman vastahakoisesti, merkittävällä tavalla Raamatun historiaan. Omalla ainutlaatuisella tavallaan tämä kertomus osoittaa, kuinka Jumalan kansa voi todistaa totuudesta jopa vieraassa ympäristössä.

Aikasi sallimissa rajoissa lue tai selaile Esterin kirja läpi tämän viikon raamatuntutkistelua varten.

Tämä tutkistelu on sapatiksi 23.12.2023

VANKINA VIERAASSA KULTTUU- RISSA

Ei ole koskaan helppoa asettua ulkomaille asumaan. Meidän nykypäivän ihmisten voi olla vaikea ymmärtää, mitä juutalaiset joutuivat kokemaan ensin babylonialaisten ja sitten persialaisten vallan alla.

Harva meistä esimerkiksi asuu maassa, jossa enemmistö on adventisteja ja jossa uskomme periaatteet ovat jossakin määrin maan laki. Ennen karkotustaan juutalaiset olivat kuitenkin asuneet omassa maassaan, jossa heidän uskonsa periaatteet oli kirjattu myös maan lakiin.

Ajattele, kuinka helppoa Jumalalle uskollisena pysymisen olisi pitänyt olla. Kuinka paljon helpompaa olisikaan pyhittää seitsemännen päivän sapattia, jos sen viettäminen olisi kirjattu kansakunnan lakiin?

Raamatun historia on kuitenkin osoittanut meille, että olivatpa maan säädökset mitkä tahansa, ja vaikka ne olisivat uskolle suotuisia, uskollisuuden täytyy kummuta jokaisen omasta sydäimestä, ihmisen sisältä, tai muuten synti, luopumus ja tuho ottavat vallan.

”Herra sanoi: – – tämä kansa lähestyy minua vain suullaan ja kunnioittaa minua vain huulillaan, koska sen sydän on vetäytynyt minusta kauas ja koska sen kuuliaisuus minua kohtaan on vain opittujen ihmiskäskeyjen noudattamista[.]” (Jes. 29:13.)

Niitä taas, jotka ovat lujasti päättäneet olla uskollisia, ei edes kaikkein epäsuotuisin ympäristö voi estää olemasta kuuliaisia.

Lue Dan. 1:1-12; Dan. 3:1-12 ja Dan. 6:1-10. Vaikka jokainen tilanne on varmasti ainutlaatuinen, mitä nämä kertomukset paljastavat niistä haasteista, joita Jumalan kansa voi kohdata eläessään vieraassa kulttuurissa?

Riippumatta siitä, keitä olemme tai missä asumme, me elämme ympäristössä, joka voi jossain määrin joko lakiensa tai kulttuurinsa tai molempien puolesta asettaa suuria haasteita meidän uskollemme ja todistamisellemme. Nämä Danielin kirjan kertomukset paljastavat, että jopa vaikeissa olosuhteissa ihmiset voivat pysyä uskollisina Jumalalle. Nämä kertomukset päättyivät kaikki ”onnellisesti”, mutta vaikka niin ei olisi käynyt, ei ole epäilystäkään siitä, etteivätkö nämä miehet olisi silti toimineet oikein.

VIERAASSA HOVISSA

Lopulta Babylonin kukistumisen ja Meedia-Persian nousun jälkeen monet juutalaisista palasivat esi-isiensä maille. Kaikki eivät kuitenkaan palanneet. Jotkut jäivät sinne, missä olivat asuneet ainakin yhden elleivät useamman sukupolven ajan.

Tästä taustasta saamme Esterin kertomukselle asiayhteyden. ”Kserkses piti siihen aikaan hoviaan Susan kaupungissa[.]” (Est. 1:2.) Tästä tämä raamatunkertomus lähtee avautumaan: elettiin Persian valtakunnan aikaa tämän kuninkaan alaisuudessa.

Luvussa 1 kuningatar Vasti joutuu kuninkaan epäsuosioon, mikä saa kuninkaan etsimään uutta korvaavaa kuningatarta. Tässä yhteydessä Ester ja hänen serkkunsa Mordokai esiintyvät ensimmäisen kerran.

Lue Est. 2:1-9. Mitä jakeet kertovat meille Mordokain ja Esterin tilanteesta?

Vaikuttaa siltä, että Mordokai kuninkaan virkamiehenä istui palatsin portilla ja asui Susan kaupungissa serkkunsa Esterin kanssa, jonka hän oli adoptoinut tyttäreksensä. Asemansa ja asuinpaikkansa vuoksi he olivat täysin persialaisen kulttuurin ympäröimiä. Ainakin osittain tästä syystä Ester oli niiden joukossa, jotka valittiin kuninkaalle esiteltäviksi: ”Kun – – neitoja koottiin – – haareminvalvoja Hegain huostaan, Esterkin joutui kuninkaan palatsiin Hegain hoiviin.” (Est. 2:8.)

Lue Est. 2:10, 20. Mitä tässä oli tekeillä, ja miksi Mordokai oli antanut Esterille tällaisen ohjeen?

Vaikka teksti ei kerro, miksi Ester ei paljastanut kansallisuuttaan, sitä ei ole vaikea arvata. Muukalaisina vieraan uskonnon ja kulttuurin keskellä, joka myöhemmin osoittautui vihamieliseksi, he olivat viisaita vaietessaan perheestään ja kansastaan.

Millaisissa tilanteissa voisi olla järkevää peitellä uskoaan? Vai eikö meidän pitäisi koskaan tehdä niin? Jos ei, niin miksi?

MORDOKAIN USKOLLINEN TODISTUS

Koska Mordokai ja Ester elivät vieraassa maassa, oli mahdollista, että he ennemmin tai myöhemmin joutuisivat vaikeuksiin, jos halusivat pysyä uskollisina Jumalalle. Näin kävikin Mordokaille.

Lue Est. 3:1-15. Mitä tässä tapahtui ja miksi?

Esterin kirjan luvusta 3 opimme, että kuningas Kserkses (Ahasveros) kunnioitti Hamania ja antoi tälle korkean ja vaikutusvaltaisen aseman. Kaikkien käskettiin kumartaa Hamania edessä. Meille kerrotaan, että "Mordokai ei kumartanut eikä heittäytynyt maahan" (Est. 3:2). Raamattu ei kerro, mistä syystä Mordokai ei kumartanut Hamania edessä, mutta me tiedämme kyllä miksi. Hän oli uskollinen juutalainen. Mordokai ei ollut halukas osoittamaan kunnioitusta Agagin jälkeläiselle – amalekilaiselle! Amalekilaiset olivat olleet hänen kansansa vihollisia jo heti Egyptistä lähdön jälkeen (5. Moos. 25:19). Kuinka uskollinen juutalainen voisi polvistua amalekilaisen edessä? Tai ylipäätään kumartaa ketään muuta kuin Herraa?

"Silloin kuninkaan hoviherrat kysyivät Mordokailta: 'Minkä takia sinä uhmaat kuninkaan käskyä?'" (Est. 3:3.) Vaikka emme tarkkaan tiedäkään, mitä Mordokai vastasi, seuraavassa jakeessa kerrotaan, että Mordokai oli sanonut olevansa juutalainen (Est. 3:4). Varmasti Mordokai vastausta antaessaan selitti, ettei hän Jumalan, taivaan ja maan Luojan, palvelijana voinut palvoa syntistä ihmistä. Epäilemättä Mordokai sai todistaa uskostaan, josta hän piti niin tiukasti kiinni, että se vaaransi hänet itsensä ja valitettavasti muutkin juutalaiset.

On hyvä huomata, että samalla tavalla "Danielista ja hänen kumppaneistaan – loisti kirkas valo Babylonin kuninkaallisen hovin moraaliseen pimeyteen." – Ellen G. White, *Advent Review and Sabbath Herald*, 13.5.1884.

Kun Haman halusi tuhota juutalaisen kansan, hänen kuvauksensa heistä oli tällainen: "Valtakunnassasi on kansa, joka asuu hajallaan sen kaikissa maakunnissa muiden kansojen seassa, mutta niistä erottautuen. Sen lait ovat erilaiset kuin minkään muun kansan, eivätkä sen kansan jäsenet noudata kuninkaan lakeja." (Est. 3:8.) Kansa, jonka tavat ovat erilaisia ja joka ei noudata kuninkaan lakeja? Täydellinen resepti vainolle.

TÄLLAISIA AIKOJA VARTEN

Lue Est. 4:1-14. Miksi juuri nyt oli oikea hetki Esterin tunnustautua juutalaiseksi?

Mordokain ottaessa yhteyttä Esteriin tämä oli ollut kuningattarena jo useita vuosia, mutta Persiassa oli laki, jonka mukaan kukaan ei saanut tulla kuninkaan luo ilman tämän nimenomaista kutsua. Jokaista, joka ei noudattanut määräystä, uhkasi kuolema. Tietäen riskin Ester meni kuitenkin valtaistuinsaliin kutsumatta.

Mordokain usko herätti myös Esterin uskon. Esterin kirjan ydin löytyy Mordokain sanoista Esterille: ”Vaikka asutkin kuninkaan palatsissa, älä kuvittele, että voit juutalaisista ainoana pelastaa henkesi. Jos sinä nyt tässä tilanteessa pysyt vai ti, niin juutalaiset saavat kyllä avun ja pelastuksen muualta, mutta sinua ja isäsi sukua kohtaa tuho. Ja kukaties sinusta tulikin kuningatar vain tällaisia aikoja varten.” (Est. 4:13, 14.)

Esterin usko joutui koetukselle, kun Mordokai vetosi hänen rakkauteensa kansaansa kohtaan. Vain Mordokai tiesi, että hän oli juutalainen. Tehtyään päätöksensä Ester ei epäröinyt asettaa henkeään alttiiksi.

Ester tiesi, ettei voisi menestyä ilman Jumalan apua, johon hän luotti. Hänen vastauksensa Mordokaille paljasti hänen uskonsa: ”Kutsu koolle kaikki Susan juutalaiset paastoamaan minun puolestani. Älkää syökö älkääkä juoko mitään kolmeen päivään ja kolmeen yöhön. Minäkin paastoan samalla tavoin palvelijattarieni kanssa, ja sitten lähden kuninkaan luo, vaikka se onkin vastoin lakia. Kun minun kerran on kuoltava, niin kuolen.” (Est. 4:16.) Mordokai lähetti tiedon tästä koko Susan juutalaisyhteisölle, ja heidän paastotessaan ja rukoillessaan Ester valmistautui vaaralliseen hetkeen. ”Kolmantena päivänä Ester pukeutui kuninkaalliseen asuunsa, meni kuninkaan palatsin sisäpihaan ja jäi seisomaan valtaistuinsalin oviaukon kohdalle. Kuningas istui valtaistuinsalissa kuninkaallisella valtaistumellaan vastapäätä oviaukkoa. Kun kuningas huomasi kuningatar Esterin seisovan pihassa, hän heltyi ja osoitti Esteriä kultavaltikalla, joka hänellä oli kädessään. Ester astui kuninkaan eteen ja kosketti valtikan päätä.” (Est. 5:1, 2.)

Juutalaiset liittivät paastoonsa varmasti myös rukouksen. Vaikka he pyrkivät toimimaan omaksi edukseen, rukous oli silti keskeinen osa heidän tapaansa reagoida tilanteeseen. Mitä voimme oppia tästä?

PURIMIN IHME

Vuosituhausien ajan Raamatun selittäjät ovat huomanneet, että ainoana Raamatun kirjana Esterin kirjassa ei esiinny Jumalan nimeä. Juutalaiset ovat kuitenkin pystyneet tunnistamaan Jumalan teot siinä suuressa vapautuksessa, jonka heidän kansansa sai tuolloin kokea. Siksi Jumalan kansa valitsi tämän kirjan sisällytettäväksi Raamatun kaanoniin.

Pystymmekö me löytämään Jumalan läsnäolon päivittäisen elämämme pinnan alta? Jumalan teot voivat näyttää tavallisilta, luonnollisilta tapahtumilta. Jos emme kiinnitä niihin erityistä huomiota, meiltä saattaa jäädä Jumalan läsnäolo huomaamatta.

Lue Est. 9:1-12. Mikä oli Esterin ponnistelujen tulos?

Purimin ihme on puettu hyvin epätavalliseen muotoon. Se on piilotettu, naamioitu näennäisesti luonnollisiin tapahtumiin. Lakia juutalaisten tuhoamiseksi ei kumottu, vaan kirjoitettiin uusi laki, jonka nojalla juutalaiset saivat luvan puolustaa itseään.

Huomaa myös, mitä muuta oli tapahtunut ja kuinka Jumala pystyi toimimaan näiden tapahtumien kautta. Persialaiset huomasivat Jumalan toimet juutalaisten hyväksi.

Ja mikä oli tulos?

”Monet maan muihin kansoihin kuuluvat kääntyivät juutalaisiksi[.]” (Est. 8:17, RK 2012.) Tämä on suurenmoinen esimerkki siitä, kuinka Herra pystyi toimimaan saadakseen ek-syneet tuntemaan hänet.

Juutalaisen kansan johtajat tunnistivat Jumalan toiminnan. Kun juutalaiset olivat voittaneet puolustaessaan itseään, he julistivat vuotuisen ajan (jonka nimeksi annettiin purim), jolloin oli tarkoitus muistella ja juhlia tuota voittoa. Näitä päiviä vietetään edelleen perinteisesti kiittäen Jumalaa hänen antamastaan vapautuksesta.

Haaste: Rukoile, että Jumala antaisi sinulle rohkeutta kertoa tällä viikolla jollekulle rukouslistallasi olevalle ihmiselle siitä, mitä hän on tehnyt hyväksesi.

Bonushaaste: Ala pitää päiväkirjaa tai muistivihkoa niistä erityisistä pienistä (tai isoista) asioista, joita Jumala tekee sinun hyväksesi. Selaile merkintöjäsi ja rukoile, että Jumala toisi kyseiset asiat mieleesi juuri oikeaan aikaan, jotta voit jakaa ne jonkun kanssa.

KERTAUS

Lisäaineistoa: ”Jokainen perhe ja koulu, jokainen vanhempi, opettaja ja lapsi, jolle on loistanut evankeliumin valo, joutuu tässä kohtalokkaassa tilanteessa samanlaisen kysymyksen eteen kuin kuningatar Ester Israelin historian ratkaisevana hetkenä: ’Kuka tietää, etkö *sinä* juuri tällaista aikaa varten ole päässyt kuninkaalliseen arvoon?’ (Ester 4:14).” (EK 248.)

”Ester oli kaunis juutalaistyttö. Hän oli serkku Mordokaille, joka otti hänet kotiinsa hänen vanhempiansa kuoltua ja rakasti häntä kuin omaa tytärtään. Jumala käytti Esteriä pelastamaan juutalaisen kansan Persian maassa.” (Lainaus kirjan *Daughters of God* johdanto-osuudesta [s. 45], jonka on kirjoittanut joku muu kuin Ellen G. White. Kaksi seuraavaa kappaletta ovat kuitenkin hänen kirjoittamiaan.)

”Muinaisina aikoina Herra työskenteli hämmästyttävällä tavalla hänelle pyhittäytyneiden naisten kautta. He tekivät hänen työtään yhdistämällä voimansa niiden miesten kanssa, jotka Jumala oli valinnut edustajikseen. Hän käytti naisia saavuttamaan suuria ja ratkaisevia voittoja. Useammin kuin kerran hän käytti heitä hätätilanteissa nostaen heidät eturintamalle ja työskennellen heidän kauttaan monien elämän pelastamiseksi. Esterin kautta Herra vapautti kansansa voimallisella tavalla. Hetkenä, jolloin näytti, ettei mikään mahti voisi pelastaa heitä, Ester ja hänen lähipiirinsä naiset paastosivat, rukoilivat ja tarttuivat toimeen tuoden pelastuksen hänen kansalleen. – –

Tutkimalla Vanhan testamentin aikoina eläneiden naisten työtä Jumalan asian edistämiseksi saamme opetuksia, joiden avulla kykenemme vastaamaan nykypäivän työssä esiin nouseviin hätätilanteisiin. Emme ehkä joudu yhtä kriittiseen ja merkittävään tilanteeseen kuin jossa Jumalan kansa oli Esterin aikana; mutta usein kääntyneet naiset voivat toimia tärkeässä roolissa myös vaatimattomammilta paikoilta. Näin monet ovat tehneetkin ja ovat edelleen valmiita tekemään.” – Ellen G. White, *Daughters of God*, s. 45, 46.

Keskustelunaiheita:

1. Meille jää joitakin vastaamattomia kysymyksiä liittyen varsinkin Esterin rooliin kuninkaan hovissa, vaikka hänet ylennettiin kuningattareksi. Kuinka sovitamme nämä asiat yhteen hänen uskonsa kanssa? Onko se mahdollista?

2. Keskustelkaa maanantain tutkistelun lopussa olevasta kysymyksestä koskien uskon peittelyä tietyissä tilanteissa. Saammeko joskus toimia niin?